Vlaamse overheid

Actieplan handhaving kinderopvang

3 juni 2022

Parlementaire Onderzoekscommissie

Rol als opdrachthouder

- **Focus op handhaving –** geen onderzoek van beleidsinitiatieven of –alternatieven
- **Transparantie** als sleutelwoord – verantwoordelijkheid initiatiefnemer en overheid
- Herstel van het **vertrouwen**
  - → Voor kinderen en ouders
  - → Voor het groot aantal voorzieningen die het goed doen en die het goed willen doen
  - → Om de voorzieningen waar problemen zijn, te detecteren, op te volgen, en indien nodig aan handhavingsmaatregelen te onderwerpen
- Geen audit, **geen vaststellingen in het verleden**
  - → Wel blauwdrukken voor toekomstige aanpak
  - → Start in de belangrijkste werven, verder verfijnen en verder onderzoeken waar nodig
- **Voortbouwen, anders ordenen en systematiseren** op basis van de bouwstenen die er al waren, maar vanuit het gezichtspunt handhaving

Vlaamse overheid

4 kritieke bouwstenen/mijlpalen

1. De **gefundeerde inschatting van de werking van een voorziening** verder ontwikkelen doorheen de werkingscyclus van die voorziening
   - → Automatisch samenbrengen van informatie - onderzoek om meldingen via 1 kanaal te centraliseren
   - → Dashboard
   - → Methodiek van risicoanalyse
2. Organisatie stroomlijnen rond **de toepassing en de opvolging van de risicoanalyse** van de voorzieningen
   - → Interne organisatie van de structurele dossierreviews op basis van risicoanalyse – verder bouwen op al gezette stappen (expertise handhaving, multiteam, samenwerking VECK, …)
   - → Escalatieprocedures – expertise VECK en Comité van Toezicht actief betrekken
   - → Samenwerking rond risicoanalyse tussen Opgroeien en Zorginspectie

Vlaamse overheid

4 kritieke bouwstenen/mijlpalen - vervolg

3. **Transparantie** vergroten
   - → Van voorziening voor ouders
   - → Van voorziening voor overheid
   - → Van overheid voor belanghebbenden

4. Evaluatie - herzien van de **vergunningsvoorwaarden en handhavingsprocedures**
   - → Minimale kwaliteitseisen herbekijken in functie van transparantie, voorzichtigheidsprincipe, beleidsvoerend vermogen en startvoorwaarden
   - → Handhavingsmaatregelen meer differentiëren zodat ze evenredig (proportioneel) ingezet kunnen worden

Vlaamse overheid

1. Gefundeerde inschatting van de werking van een voorziening

- Op basis van risico-inschatting
  - → **Zo veel mogelijk informatie automatisch toevoegen** aan een dossier van een voorziening, op basis van de interne bronnen
    - × bezig
  - → Aankoppeling met **beschikbare authentieke bronnen**, KBO, beschikbare persoonsgegevens en waar mogelijk ook koppeling van beschikbare gerechtelijke informatie
    - × uitvoering naargelang beschikbaarheid van bronnen en informaticamogelijkheden bij derde partijen
  - → Sterkere garanties (borgen) om **alle gekende informatie** te betrekken bij de inschatting (ook historisch) en in samenhang te beoordelen

Vlaamse overheid

1. Gefundeerde inschatting van de werking van een voorziening

- Op basis van kwantitatieve en kwalitatieve risico-inschatting
  - → Zoeken naar **patronen in de dossiers** en zo knipperlichten voor review activeren – combinatie met knipperlichten Zorginspectie
  - → Datamining verder uitbouwen op basis van zo veel mogelijk dossiergegevens tegenover het criterium “handhaving”
    - × eerste versie eind juni 2022 – juli 2022
  - → Kwalitatieve en kwantitatieve inschattingen gaan hand in hand
    - × de review van de werkorganisatie rond risicoanalyses loopt, zie mijlpaal 2
  - → Leidt tot **knipperlichten die geëvalueerd worden**
  - → Doel is om geleidelijk aan een lerend systeem te bouwen
  - → Het is noodzakelijk om de nodige IT-middelen te voorzien om dit soort systemen te bouwen, om de nodige automatische koppelingen te maken en het geheel te onderhouden.

Vlaamse overheid

1. Gefundeerde inschatting van de werking van een voorziening

- Evaluatie van de inschattingsmethoden
  - → De werkwijze van risico-inschatting regelmatig laten **evalueren** door een gespecialiseerd comité – comité van toezicht
    - × op basis van eerste versie eind juni 2022 – juli 2022
  - → Werkwijzen voor **de opvolging en evaluatie van individuele dossiers** verankeren – samenwerking met VECK
    - × bezig

Vlaamse overheid

2. Toepassing en opvolging van risicoanalyse

- Review van de **interne organisatie** die hoort bij het werken met een risicoanalyse
  - → Organisatie naar risico-inschatting: automatische notificatie
  - → Multiteamwerkwijze verder versterken in functie van vastgestelde risicopatronen en expertises
  - → Evaluatie van het aantal noodzakelijke mensen / competenties om de risicoanalyse op te volgen
  - → Escalatieprocedures borgen (VECK/Comité van toezicht)
    - × Bezig
- Versterken van het **gezamenlijk platform** tussen Opgroeien en Zorginspectie met inbegrip van de evaluatie van procedures
  - × Bezig
- Versterken van de mogelijkheid om **informatie van derden** te bekomen voor de risicoreview
  - × Voorzien in de regelgeving
- De plaats van het **Memo-Q monitoringinstrument** in de risicoanalyse
  - × Basisvragen voor verder onderzoek zijn opgelijst

Vlaamse overheid

3. Vergroten van de transparantie

- Actieve openbaarheid rond **inspectieverslagen**
  → timing zorginspectie
- Actieve openbaarheid rond **klachten**
  → overzichten al beschikbaar op aanvraag / online zomer 2022
- Protocol voor betrokkenheid burgemeester opnieuw in herinnering brengen
  → procedure voor snellere informatie aan **burgemeester** over maatregelen – afgerond
- Actieve openbaarheid over **de wijze waarop dossierreviews gebeuren**
  → na opbouw eerste versie
- Actieve openbaarheid over **handhavingsmaatregelen** in voorzieningen (vb. aanmaningen)
  → in bespreking

Vlaamse overheid

3. Vergroten van de transparantie

- Aankoppeling aan **authentieke bronnen** (ook: administratieve vereenvoudiging / mogelijkheden parketten)
  → 2022-2023, gezien procedurele vereisten en informatisering
- **Meldingsplicht** naar ouders, onder andere rond aanmaningen en handhavingsmaatregelen
  → Meegenomen in de aanpassingen van de regelgeving
- Afspraken borgen en scherper stellen met **pedagogische begeleiders** (Mentes, Pools gezinsopvang) over het doorgeven van informatie over aanmaningen en signalen rond verontrusting
  → procedure is afgesproken

Vlaamse overheid

3. Vergroten van de transparantie

- Communicatie en transparantie naar de ouders, vanuit de voorzieningen en vanuit Opgroeien; **gebrek aan transparantie is een risicofactor**
  → inbedding in de risicoanalyse
- Aanpassing van de procedure voor **lokale loketten** en signalen vanuit **lokale besturen**
  → de K&G-lijn als meldpunt
- **Kind en Gezin lijn** als meldpunt voor signalen – de organisatie hiervoor is bezig
  → de belangrijke rol van de klachtendienst blijft wel onderstreept als geformaliseerde klachtenbehandeling
- Werkwijze ontwikkelen rond **gestructureerd perceptieonderzoek** bij de ouders van een voorziening en transparantie hierrond
- Eerste transparantiepunt naar ouders: het opvanginitiatief
  → verdere sensibilisering, samen met de sector, is belangrijk

Vlaamse overheid

4. Evaluatie van de vergunningsvoorwaarden en handhavingsprocedures

Alle voorstellen die volgen, zijn in bespreking

- Onderzoek naar de wijze waarop het voorzorgprincipe in de regelgeving sterker kan worden **verankerd**:
  - → Voorzorgprincipe: de inschatting van de kans dat zich een te groot risico voor de kinderen zou kunnen voordoen
  - → Gekoppeld aan de risicoanalyse en “knipperlicht”-inschattingen
  - → Betere informatie door transparantie en meldingsplicht mee als risico-element in te schatten
  - → Werkwijze overleg met parketten vastleggen
- Gekoppeld aan **gedifferentieerde handhavingsmaatregelen**
  - → Proportionaliteit tussen vaststelling of inschatting en genomen maatregel is een belangrijk criterium om te kunnen omgaan met mogelijke juridische bezwaren, zonder dit de veiligheid van een kind in het gedrang brengt
  - → Uitbreiding van de mogelijke bestuurlijke maatregelen in functie hiervan

4. Evaluatie van de vergunningsvoorwaarden en handhavingsprocedures

Alle voorstellen die volgen, zijn in bespreking

- Verduidelijking van de meldingsplicht aan Opgroeien:
  - → elke situatie van grensoverschrijdend gedrag
  - → elke klacht met als voorwerp een schending van fysieke of psychische integriteit
  - → wanneer een organisator, verantwoordelijke of een medewerker het voorwerp uitmaakt van een strafrechtelijk onderzoek m.b.t. feiten die plaats vonden in de opvang, t.a.v. minderjarigen, GGZ
  - → problemen of ontwikkelingen vanuit pedagogisch, bestuurlijk of financieel vlak met impact op de continuïteit van de opvang
- Verduidelijking van de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer in crisissituaties

Vlaamse overheid

4. Evaluatie van de vergunningsvoorwaarden en handhavingsprocedures

Alle voorstellen die volgen, zijn in bespreking

- Uitbreiding van de risicoanalyse door de organisator met name in het kader van het medewerkersbeleid:
  - → Draagkracht en stressbeheersing van medewerkers
  - → Competenties van medewerkers
  - → Toezicht op personen die contact hebben met de kinderen
- Actieve rol voor organisatoren omtrent het attest “goed zedelijk gedrag”
- Borgen van de andere instanties die een rol krijgen in het handhavingsproces vb. VECK, Comité van Toezicht,...
- Rol van de “aanmaning” en de communicatie over de aanmaning herbekijken

Vlaamse overheid

4. Evaluatie van de vergunningsvoorwaarden en handhavingsprocedures

Alle voorstellen die volgen, zijn in bespreking

- Versterken van de selectie van starters
  → in bespreking
- De wijze waarop vrijgekomen plaatsen heringezet worden en de wijze waarop acute situaties kunnen opgevangen worden (crisisinterventies)
  → bezig

Vlaamse overheid